

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2516

Vragen van het lid **Sneller** (D66) aan de Minister van Economische Zaken en de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over *het bevorderen van steward owned ondernemen in Nederland* (ingezonden 14 maart 2025).

Antwoord van Minister **Karremans** (Economische Zaken) (ontvangen 23 juni 2025). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2024–2025, nr. 1834

Vraag 1

Op welke wijze is tot op heden uitvoering gegeven aan de motie-Sneller/Zeedijk (Kamerstuk 29 023, nr. 509) over de rentmeesterverenootschap en kunt u benoemen met welke partijen al is gesproken?

Antwoord 1

In de motie-Sneller/Zeedijk wordt de regering verzocht om, in samenwerking met de universiteiten die hier nu onderzoek naar doen en het bedrijfsleven, een voorstel voor een rentmeesterverenootschapsbedrijfsmodel uit te werken. Naar aanleiding van deze motie zijn door ambtenaren van het Ministerie van Economische Zaken en het Ministerie van Justitie gesprekken gevoerd met verschillende deskundigen uit praktijk en wetenschap omtrent het faciliteren van rentmeesterschap. Deze gesprekken zijn nog niet afgerond. Er is ook gesproken met We are Stewards¹ en is er contact gelegd met de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie. Verder is en wordt aan verscheidene seminars en congressen deelgenomen om inzichten te vergroten. Ten slotte is kennisgenomen van de verschillende wetenschappelijke publicaties die over dit onderwerp zijn verschenen, waarvoor de aandacht actueel is.

¹ We are stewards is een is een aanjager van steward-ownership in Nederland. Hun doel is om de ontwikkeling en adoptie van steward-ownership in Nederland te stimuleren. Ze helpen ondernemers en investeerders bij het implementeren van steward-ownership en werken aan een ecosysteem dat dit mogelijk maakt.

Vraag 2

Deelt u de mening dat de overheid een rol heeft in het faciliteren van ondernemerschap en hoe staat u tegenover de gedachte dat het faciliteren van nieuwe vormen van ondernemen innovatie kan aanjagen?²

Antwoord 2

De overheid draagt op allerlei manieren bij aan het faciliteren van ondernemerschap. Het missiegedreven innovatiebeleid met vormen van samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheden is hiervan een voorbeeld. Nieuwe vormen van ondernemen kunnen helpen om innovatie aan te jagen. De ambtelijk gevoerde gesprekken over de rentmeesterverenootschap met diverse experts helpen om opvattingen hierover beter toegelicht te krijgen alsook in beeld te krijgen welke gedachten en wensen hierover leven.

Vraag 3

Deelt u de mening van professor De Kluiver dat modelstatuten die als «standaardpakketten» kunnen worden gebruikt en geïmplementeerd een laagdrempelige en praktische manier zijn om bedrijven en startende ondernemers die dat willen, te helpen de vorm van een rentmeesterverenootschap aan te nemen, vergelijkbaar met de «model articles» uit het Verenigd Koninkrijk?

Antwoord 3

De in antwoord op vraag 1 geschetste inspanningen dienen ertoe om inzicht te krijgen in de vraag in hoeverre modelstatuten behulpzaam zouden kunnen zijn om een onderneming te starten die aan kenmerken van het rentmeesterschap voldoet. Daarbij wordt nader onderzocht wat er al voorhanden is en hoe de praktijk daar tegenaan kijkt. Ik ben nog in afwachting van aanvullende informatie hierover om mij vervolgens samen met de Staatssecretaris voor Rechtsbescherming een beter oordeel over de meerwaarde hiervan te kunnen vormen.

Vraag 4

Bent u bereid om conform de suggestie van De Kluiver een expertgroep aan te stellen die één of meerdere modelstatuten voor een rentmeesterverenootschap gaat uitwerken en daar de opzet tot een wettelijke regeling zoals in de voetnoot vermeld bij te betrekken?³

Antwoord 4

Voor de beantwoording van deze vraag verwijs ik u naar de beantwoording van vraag 7.

Vraag 5

Deelt u de opvatting dat met zulke modelstatuten slechts kleine wetswijzigingen nodig zijn om de rentmeesterverenootschap mogelijk te maken, zoals concreet benoemd?⁴

Antwoord 5

Voor de beantwoording van deze vraag verwijs ik u naar de beantwoording van vraag 7.

Vraag 6

Hoe beoordeelt u deze voorstellen tot wetswijziging als doorontwikkeling van de ingezette flexibilisering van het BV-recht inhoudelijk?

² Recht.nl, «Op naar de «Innovative European Company»?»: Over rechtsvormen en standaardstatuten. De sociale en «steward-owned» onderneming». www.recht.nl/vakliteratuur/alletijdschriften/artikel/586786/op-naar-de-innovative-european-company-over-rechtsvormen-en-standaardstatuten-de-sociale-en-steward-owned-onderneming)

³ Rentmeesterverenootschap, «uitgangspunten». (<https://www.rentmeesterverenootschap.nl/uitgangspunten/>)

⁴ Harm-Jan de Kluiver, 11 maart 2025, «De wetgever moet meer doen om «steward-owned» ondernemingen te faciliteren! Dat is niet ingewikkeld.». (www.linkedin.com/pulse/de-wetgever-moet-meer-doen-om-steward-owned-te-dat-niet-de-kluiver-6aqne/)

Antwoord 6

Voor de beantwoording van deze vraag verwijs ik u naar de beantwoording van vraag 7.

Vraag 7

Bent u bereid om een wetswijziging parallel aan het instellen van de expertgroep voor te bereiden?

Antwoord 7

Op basis van de geschetste inspanningen en daaruit verkregen en te verkrijgen opbrengsten wil ik komende periode samen met de Staatssecretaris voor Rechtsbescherming, gelet op de samenhang van het onderwerp met het Burgerlijk Wetboek, bepalen welk vervolg aan de motie-Sneller/Zeedijk wordt gegeven. We hebben hiervoor tijd nodig om – mede op basis van nog te ontvangen informatie – een afgewogen standpunt in te nemen. Daarbij komen ook de inhoudelijke aspecten uit vragen 4 tot en met 6 aan bod. Hierover zult u in het najaar van 2025 worden geïnformeerd. Ik zal dan bovendien inhoudelijk op deze vragen ingaan.

Vraag 8

Bent u bekend met het onderzoek dat is uitgevoerd in Duitsland onder ruim 400 familiebedrijven waaruit blijkt dat 72% van hen voorstander is van een wettelijke regeling voor steward-ownership?⁵ Wat is uw reactie hierop?

Antwoord 8

Ja, ik ben bekend met dit onderzoek. In het onderzoek wordt gesproken over een Rechtsform einer Gesellschaft mit gebundenem Vermögen, in afgekorte vorm ook wel GmbH-gebV genoemd. In het regeerakkoord (Koalitionsverdrag) van het vorige Duitse kabinet werd een nieuwe passende rechtsgrondslag aangekondigd voor «Unternehmen mit gebundenem Vermögen». In het huidige regeerakkoord tussen CDU, CSU en SPD wordt de «Gesellschaft mit gebundenem Vermögen» als nieuwe, eigenstandige rechtsvorm aangekondigd. Het onderzoek over de desbetreffende rechtsvorm is onder Duitse bedrijven uitgevoerd. Ik kan geen uitspraken doen over de representativiteit van dit onderzoek noch daaraan conclusies verbinden voor de belangstelling die er in Nederland voor steward-ownership bestaat.

Vraag 9

In Nederland signaleert onder andere VNO-NCW toenemende belangstelling voor steward-ownership, met name bij bedrijfsoverdracht.⁶ Heeft u desondanks redenen om aan te nemen dat in Nederland te weinig behoefte is aan steward-ownership?

Antwoord 9

Het steward-ownership is de laatste jaren in de belangstelling komen te staan. Het is onderdeel van onze inspanningen om een beeld te krijgen van de behoefte aan deze vorm van ondernemen. Ook hierover zult u in het najaar van 2025 nader worden geïnformeerd.

Vraag 10

Zo ja, bent u bereid om een vergelijkbaar onderzoek uit te laten voeren in Nederland om die overtuiging te staven?

Antwoord 10

Het antwoord hierop is mede afhankelijk van de uitkomst van onze inspanningen. U zult in het najaar van 2025 ook hierop een reactie krijgen.

⁵ IfD Allensbach, «VERANTWORTUNGSEIGENTUM, Zur Resonanz von Familienunternehmen auf eine spezifische Option für die Nachfolgeregelung». (<https://www.neurechtsform.de/app/download/11297612579/AllensbachStudie+Verantwortungseigentum+%282%29.pdf?t=1695893431>)

⁶ VNO-NCW en MKB-Nederland, april 2024, «Naar een sterker NL». (https://content.prod.websites.vno-ncw.totalservices.io/app/uploads/sites/9/2024/08/26427_vno-ncw_mkb-nederland_brochure_-_naar_een_sterker_nl_v6_compleet_voor_digitaal_spreadsgecomprimeerd.pdf)